៦. ការរីកចំរើន និង ផលប៉ះពាល់នៃកំណែទំរង់អប់រំទូទាំងវិស័យ

៦.១ ផលប៉ះពាល់របស់ភាពក្រីក្រក្នុងកំណែទំរង់វិស័យអប់រំ

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា នៅតែបន្តអោយមានការយកចិត្តទុកដាក់លើភាពក្រីក្រ ក្នុងការវាយតំលៃការបំពេញការងារវិស័យអប់រំ ព្រមទាំងមានការកំណត់ចំណុចដៅយុទ្ធសាស្ត្រនៅក្នុងកម្មវិធី និងអន្តរាគមន៏នីមួយៗ សំដៅជួយជនក្រីក្រ (ឧទាហរណ៏ ការផ្តល់អាហារូបករណ៏ និងសម្ភាររូបវ័ន្ត)។ យោងតាមសន្ទស្សន៏នៃភាពក្រីក្រ ដែលរៀបចំដោយកម្មវិធីស្បៀងអាហារពិភពលោក (WFP) ឃុំទាំងអស់ត្រូវបានចែកជា៥ស្រទាប់(ស្រទាប់១=ក្រីក្របំផុត ស្រទាប់៥=មានបំផុត)។

តាមការសង្កេតលើការចូលរៀននៅបឋមសិក្សា តាំងពីឆ្នាំ២០០១-២០០២មក កំណើនសិស្សមានភាពឃឹតគួរអោយកត់សំគាល់។ ក្នុងរយៈពេល២ឆ្នាំចុងក្រោយ នៅក្នុងឃុំស្រទាប់ទី៥មានកំណើនអវិជ្ជមាន ចំណែកឃុំក្នុងស្រទាប់ទី១ និងទី២ (ឃុំស្រទាប់ក្រោមបំផុត ៤០%) មានកំណើនវិជ្ជមាន។ កំណើនទាំងនេះបានធ្វើអោយការផ្តល់សេវាអប់រំនៅបឋមសិក្សាកាន់តែមានសមភាពនៅគ្រប់ស្រទាប់ក្រីក្រទាំងអស់។ ឧទាហរណ៏ ក្នុងរយៈពេល៤ឆ្នាំកន្លង ស្រទាប់ទី១ បានកើនពី ១៥.១% ទៅ ១៧.៨% បើធៀបទៅនឹងការថយចុះពី ២២.២% មក២០% នៅក្នុងស្រទាប់ទី៥។ វាបានបង្ហាញពីការកាត់បន្ថយគំលាតរវាងការអប់រំ និង ភាពក្រីក្រពី ៧.១ មកត្រឹម ២.២។ ម្យ៉ាងទៀត យុទ្ធសាស្ត្របើកទូលាយរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា កំពុងបន្តមានផលប៉ះពាល់គួរអោយកត់សំគាល់ លើការកែលំអសមធម៌ នៃការចូលរៀនទៅតាមក្រុមសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចដ៏ទូលាយ ជាពិសេសការលុបបំបាត់ការបង់វិភាគទានដើមឆ្នាំសិក្សា។

រូបភាពទី ៧ : កំណើននៃការចូលរៀននៅបឋមសិក្សាជារួម តាមស្រទាប់ភាពក្រីក្រ

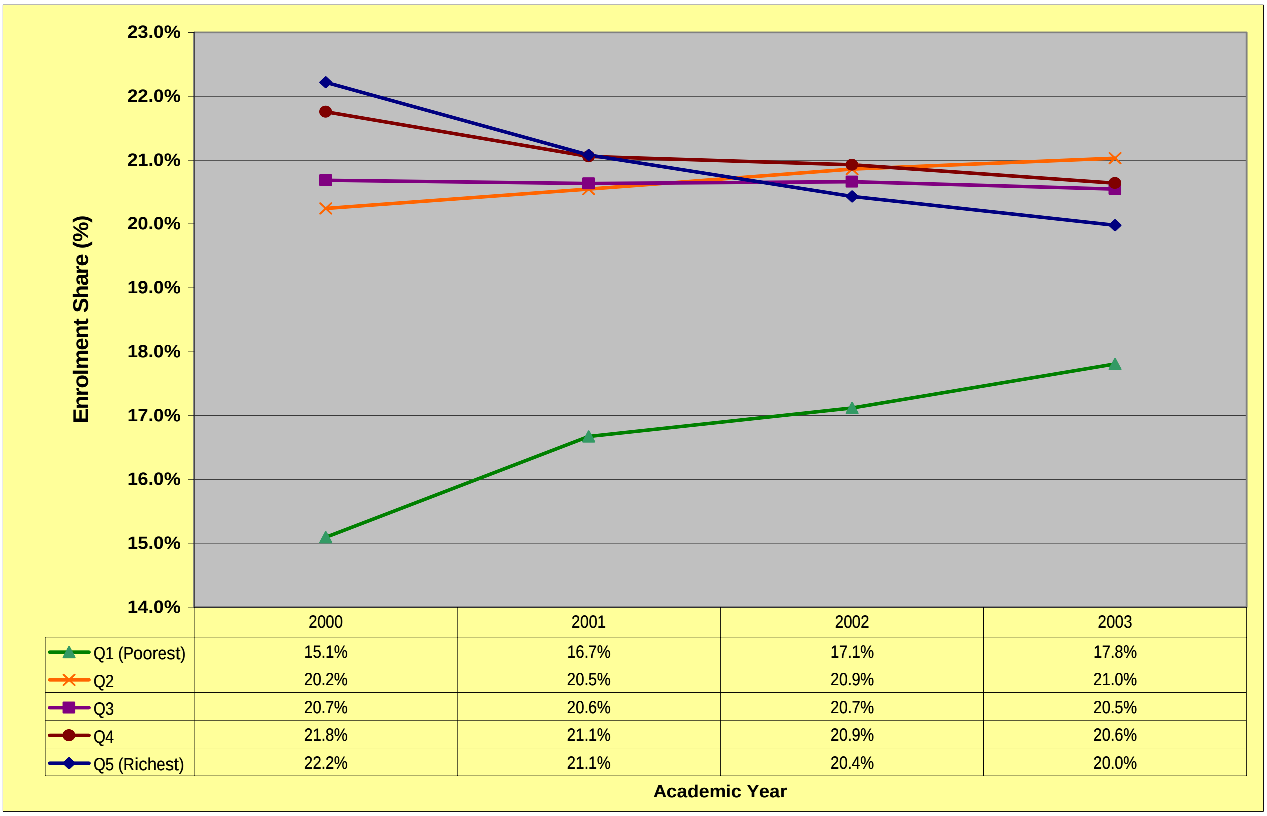

អត្រាឆ្លងភូមិសិក្សាទៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ មានភាពខុសគ្នារវាងឆ្នាំ២០០២-០៣ និងឆ្នាំ២០០៣-០៤ ដោយមាន ៩៥% ជាកូនមកពីគ្រួសារក្នុងស្រទាប់ទី៥ ធៀបទៅនិង ៦៤% ជាកូនមកពីគ្រួសារក្នុងស្រទាប់ទី១ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្នុងអំឡុងពេល៣ឆ្នាំកន្លងមកនេះ កំណើនសិស្សមកពីគ្រួសារក្នុងស្រទាប់ទី១ ចូលរៀនថ្មីនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមាន៣២% នៅតែមានលំនឹងដដែល បើធៀបទៅនិងកំណើនយឺតៗរបស់សិស្ស មកពីគ្រួសារក្នុងស្រទាប់ទី៥ដែលមាន៤.៣% ។ ដោយឡែក ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០៣-២០០៤នេះ កំណើនសិស្សស្រីចូលរៀនថ្មី នៅតែកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងដដែល ដោយមានចំនួនបន្ថែម ១,០០០នាក់ ទៀតបានចូលរៀននៅថ្នាក់ទី៧ ។

ជារួម កំណើនសិស្សចូលរៀនខ្ពស់បំផុត ២៧% ជាសិស្សមកពីគ្រួសារក្នុងស្រទាប់ទី១ បើធៀបទៅនឹងសិស្សមកពីគ្រួសារក្នុងស្រទាប់ទី៥ដែលមានតែ ៩%ប៉ុណ្ណោះ ។ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០៣-០៤នេះ ចំនួនសិស្សបានកើនឡើង ៧,០០០នាក់ ដែលជាកូនមកពីគ្រួសារនៃស្រទាប់ទាំងពីរ ។ ជារួម គោលនយោបាយហិរញ្ញប្បទានអប់រំ សំរាប់អ្នកក្រីក្រមានផលប៉ះពាល់ដល់ការចូលរៀនថ្មីនៅថ្នាក់ទី៧ ស្របទៅនឹងយុទ្ធសាស្ត្រពង្រីកការអប់រំមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ សំរាប់សិស្សក្រីក្រ ។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០០០មក សាលាមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិចំនួន១១៧ បានបង្កើត ហើយ៧៣%នៃសាលាទាំងនេះ ស្ថិតនៅក្នុងឃុំនៃស្រទាប់ទី១ និងទី២ ។

រូបភាពទី ៨ : កំណើនសិស្សថ្មីថ្នាក់ទី ៧

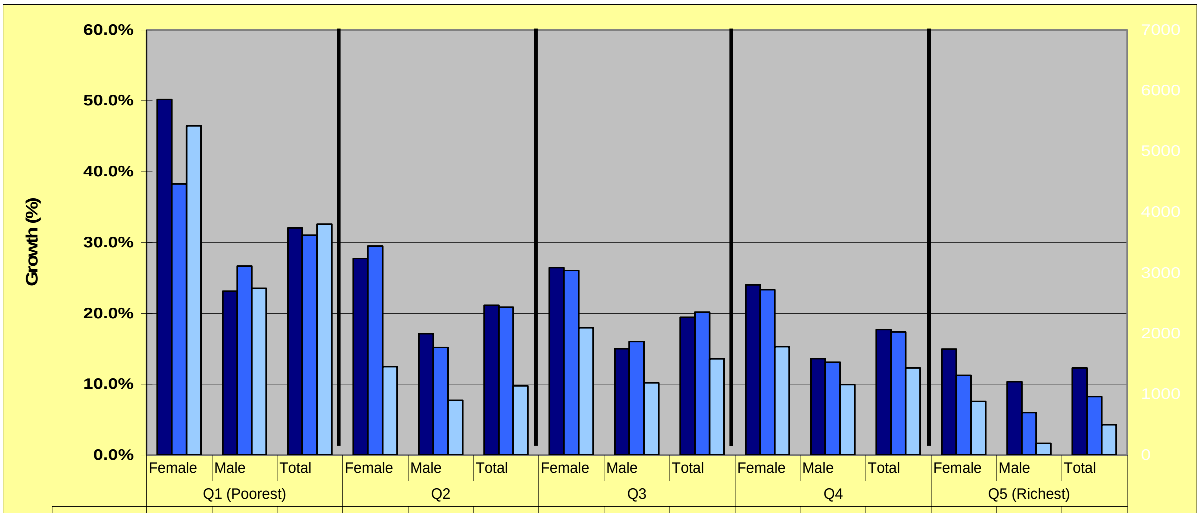

	Q1 (Poorest) Female	Q1 Male	Q1 Total	Q2 Female	Q2 Male	Q2 Total	Q3 Female	Q3 Male	Q3 Total	Q4 Female	Q4 Male	Q4 Total	Q5 (Richest) Female	Q5 Male	Q5 Total
2001 - %	50.2%	23.1%	32.1%	27.7%	17.1%	21.1%	26.5%	15.0%	19.5%	24.0%	13.6%	17.7%	15.0%	10.4%	12.3%
2002 - %	38.3%	26.7%	31.0%	29.5%	15.2%	20.9%	26.1%	16.0%	20.1%	23.4%	13.1%	17.4%	11.2%	6.0%	8.2%
2003 - %	46.4%	23.5%	32.6%	12.5%	7.7%	9.8%	18.0%	10.2%	13.6%	15.3%	9.9%	12.3%	7.6%	1.6%	4.3%
2001 - Vol	1195	1120	2315	2226	2268	4494	2288	2042	4330	2818	2474	5292	2948	2836	5784
2002 - Vol	1368	1589	2957	3026	2356	5382	2848	2505	5353	3398	2707	6105	2539	1809	4348
2003 - Vol	2296	1777	4073	1656	1382	3038	2476	1852	4328	2749	2321	5070	1907	523	2430

Poverty Quintile/Gender

ថ្វីត្បិតតែមានការកែលំអទាំងនេះក៏ដោយ វិសមភាពនៃការចូលរៀននៅថ្នាក់ទី៧-៩នៅតែមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរ ។ ក្នុងរយៈពេល៤ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ការចូលរៀនរបស់កូនមកពីគ្រួសារនៃឃុំក្រីក្របំផុត ២០% បានកើនពី ៥.៤% ដល់ ៧.៧% ។ ចំណែក ឯការចូលរៀនរបស់កូនមកពីគ្រួសារនៃឃុំមានបំផុតបានធ្លាក់ចុះ ៥.១% ក្នុងរយៈពេលដូចគ្នា ។ ការចូលរៀនថ្នាក់ទី៧-៩ របស់កូនមកពីគ្រួសារនៃឃុំមានបំផុតនៅតែមានចំនួនច្រើនដដែល ។

តាំងពីឆ្នាំ២០០០-០១មក វិសមភាពនៃការចូលរៀននៅថ្នាក់ទី១០-១២ កាន់តែមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរថែមទៀត។ សិស្សក្នុងស្រទាប់មានបំផុតបានចូលរៀនច្រើនជាង ៥០% ធៀបនឹងសិស្សក្នុងស្រទាប់ក្រីក្របំផុតដែលមានតែ ២.២% ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០៣-០៤។ នៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ សិស្សក្នុងស្រទាប់ក្រីក្រទី២ និងទី៣ ក៏មានចំនួនតិចតួចប្រហែល ១៣%-១៤% ប៉ុណ្ណោះ។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាត្រូវមានវិធានការបន្ថែម ដើម្បីជំរុញអោយមានកំណើនសិស្សកាន់តែច្រើន និងធានាអោយមានសិស្សមកពីគ្រួសារគ្រប់ស្រទាប់ ជាពិសេសស្រទាប់ទី១។

បទពិសោធដែលទទួលបានគឺ នៅក្នុងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ ការផ្តល់ថវិកាដំណើរការសាលារៀន ដើម្បីលុបបំបាត់ការបង់វិភាគទានរបស់មាតាបិតាសិស្សនោះ មិនទាន់ធ្វើអោយមានសមធម៌ក្នុងការចូលរៀននៅឡើយទេ។ ម្យ៉ាងវិញទៀតក្នុងរយៈពេល៤ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ សាលារៀនដែលបានសាងសង់រួច ស្ថិតនៅក្នុងឃុំស្រទាប់ក្រីក្របំផុត ៤០%។ ឃុំក្នុងស្រទាប់ទី១ ចំនួន៧១% ពុំមានសាលាមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិទេ ធៀបទៅនឹងឃុំឯទៀតដែលមានប្រហែល ៥០%។ នៅទូទាំងប្រទេស ឃុំជាង ៩០០ ពុំមានសាលាមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិទេ។ កត្តាផ្សេងទៀតនោះគឺ វិភាគទាន ដើមឆ្នាំសិក្សា នៅតែជាចំណាយក្រៅផ្លូវការរបស់មាតាបិតាសិស្ស។ ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហានេះ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាកំពុងពន្លឿនការសាងសង់សាលាមធ្យមសិក្សានៅក្នុងឃុំក្រីក្របំផុត និងអនុវត្តគោលនយោបាយលុបបំបាត់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ និងកំពុងពង្រីកកម្មវិធីផ្តល់អាហារូបករណ៍ដល់សិស្សក្រីក្រថ្នាក់ទី៧-៩ នៅទូទាំងប្រទេស។

ការវិភាគលើអាំងឌីកាទ័រស្តីពីប្រសិទ្ធភាពនានាបង្ហាញថា វិសមភាពនៅក្នុងការបែងចែកគ្រូ និង សម្ភាររូបវ័ន្តនៅមាននៅឡើយ។ ឧទាហរណ៏: ផលធៀបសិស្ស-គ្រូ នៅបឋមសិក្សាក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០៣-០៤ ក្នុងស្រទាប់ទី១ មាន ៧៨ ធៀបទៅនឹងស្រទាប់ទី៥ ដែលមានតែ ៤៤ ប៉ុណ្ណោះ និងធៀបទៅទូទាំងប្រទេសមាន ៥៥។ មានការប្រើប្រាស់សម្ភាររូបវ័ន្ត ២វេន នៅគ្រប់ស្រទាប់ទាំងអស់។ នៅស្រទាប់ទី១ មានផលធៀបសិស្ស-បន្ទប់រៀន ៧៥ ធៀបនឹងស្រទាប់ទី១ ដែលមានផលធៀបសិស្ស-បន្ទប់រៀន ៦៩។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចូលរៀននៅបឋមសិក្សាក្នុងស្រទាប់៥ មានត្រឹមតែ ២១% ប៉ុណ្ណោះ ខ្ពស់ជាងស្រទាប់ទី ១ ប៉ុន្តែមានបន្ទប់រៀនច្រើនជាង ៣១%។

នៅក្នុងស្រទាប់ទី១ អត្រាបោះបង់ការសិក្សានៅបឋមសិក្សា របស់សិស្សក្នុងស្រទាប់ទី១ខ្ពស់ជាងស្រទាប់ទី៥ គឺ១៦% ក្នុងឆ្នាំ២០០២-០៣ និង ៩.៥% ក្នុងឆ្នាំ២០០៣-០៤។ កត្តាចំបងនៃការខុសគ្នានេះគឺ នៅក្នុងឃុំនានានៃស្រទាប់ក្រីក្របំផុត ចំនួនសាលារៀនមានមិនគ្រប់កំរិតថ្នាក់មានចំនួនច្រើន។ សាលាបឋមសិក្សាក្នុងឃុំក្រីក្របំផុតចំនួន ៥០% (សរុប ៥៩២សាលា) ពុំមានគ្រប់កំរិតថ្នាក់ទេ ធៀបនឹងឃុំស្រទាប់ទី៥ ដែលមានតែ ២៧% ប៉ុណ្ណោះ (សរុប ២៦៨)។

ថ្វីត្បិតតែមានភាពខុសប្លែកគ្នាក៏ដោយ នៅបឋមសិក្សាក្នុងឃុំក្រីក្របំផុត ចំណុះសិស្សជាមធ្យមគឺ ៤៨នាក់ ខ្ពស់ជាងឃុំមានបំផុតដែលមានតែ ៤៣នាក់ប៉ុណ្ណោះ។ ម្យ៉ាងទៀត ទោះបីមានបញ្ហាចំណុះសិស្ស និងកង្វះខាតបុគ្គលិកក៏ដោយ សាលាបឋមសិក្សាក្នុងឃុំក្រីក្របំផុតបានបង្ហាញអាំងឌីកាទ័រនៃគុណភាព និងប្រសិទ្ធភាពដែលមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នាទៅនឹងឃុំមានបំផុត។ សាលារៀនក្នុងឃុំក្រីក្រទាំងនេះ កំពុងខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងខ្លាំង ក្នុងការប្រើប្រាស់ធនធានដែលមានកំរិត ដូចជាបង្កើនការបង្រៀន២វេន និងថ្នាក់គួប និងផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភសំរាប់គ្រូបង្រៀនទៀតផង។

៦.២ ការវិភាគផលប៉ះពាល់ និងការរីកចំរើនកំណែទំរង់អប់រំ តាមផ្នែកយេនឌ័រ និងជនជាតិភាគតិច

៦.២.១ ការរីកចំរើន និងផលប៉ះពាល់លើយេនឌ័រ

កំណែទំរង់នានាកំពុងបន្តធ្វើអោយមានផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានដល់ការចូលរៀនរបស់កុមារីនៅបឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សា។ ឆ្នាំសិក្សា២០០៣-០៤ ចំនួនសិស្សស្រីនៅក្នុងបឋមសិក្សាបានកើនចំនួន៧,០០០នាក់ ធៀបនឹងការថយចុះនៃការចូលរៀនរបស់សិស្សប្រុស។ កំណើននេះ បណ្តាលមកពីការកើនឡើងរបស់សិស្សស្រីនៅតំបន់ជនបទ និងតំបន់ដាច់ស្រយាល (កំណើនប្រហែល ១២,០០០នាក់ ច្រើនជាងកំណើនសរុប ដោយសារការថយចុះនៃការចូលរៀនរបស់សិស្សស្រនៅតំបន់ទីប្រជុំជន)។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០០មក សិស្សស្រីនៅបឋមសិក្សា បានកើនឡើងពី ១.១១ លាននាក់ ដល់ ១.២៩លាននាក់ (កំណើនសិស្សស្រី ១៦% ប្រុស ១២%)។ កំណើននេះបង្ហាញថា ការលុបបំបាត់ការយកវិភាគទានសិស្សដើមឆ្នាំសិក្សា ធ្វើអោយមានផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានដល់ការចូលរៀនរបស់កុមារីនៅបឋមសិក្សា។

រយ:ពេល៤ឆ្នាំកន្លងទៅនេះ អត្រាកំណើននៃសិស្សស្រីនៅក្នុងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមានប្រហែល ៧%-៩% ខ្ពស់ជាងសិស្សប្រុស។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០០-០១ មកចំនួនសិស្សស្រីនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិបានកើនឡើង ៨៤% ជិតប្រហែល ២០០,០០០នាក់ ក្នុងឆ្នាំ២០០៣-០៤។ ភាគរយសិស្សស្រីបានកើនពី៣៧% ដល់៤២% នៅក្នុងរយ:ពេលដូចគ្នា។ អត្រាឆ្លងភូមិសិក្សាទៅមធ្យមសិក្សារបស់សិស្សស្រីបានកើនពីប្រហែល ៧១% ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩-០០និង ២០០០-០១ ដល់ ៨០% ក្នុងឆ្នាំ២០០២-០៣ និងឆ្នាំ២០០៣-០៤ ។ ជាឧទាហរណ៍: ក្នុងឆ្នាំ២០០៣-០៤ មានសិស្សស្រីប្រហែល ៨៨,០០០នាក់ បានចូលរៀនថ្នាក់ទី៧ ធៀបនឹងឆ្នាំ ២០០០-០១ ដែលមានសិស្សស្រីចូលរៀនតែ ៥១,០០០នាក់ប៉ុណ្ណោះ (កើន ៧៣%)។

រូបភាពទី ៩ : គំលាតយេនឌ័រនៅគ្រប់កំរិតសិក្សា ឆ្នាំ២០០០-០១ ដល់ឆ្នាំ២០០២-០៣

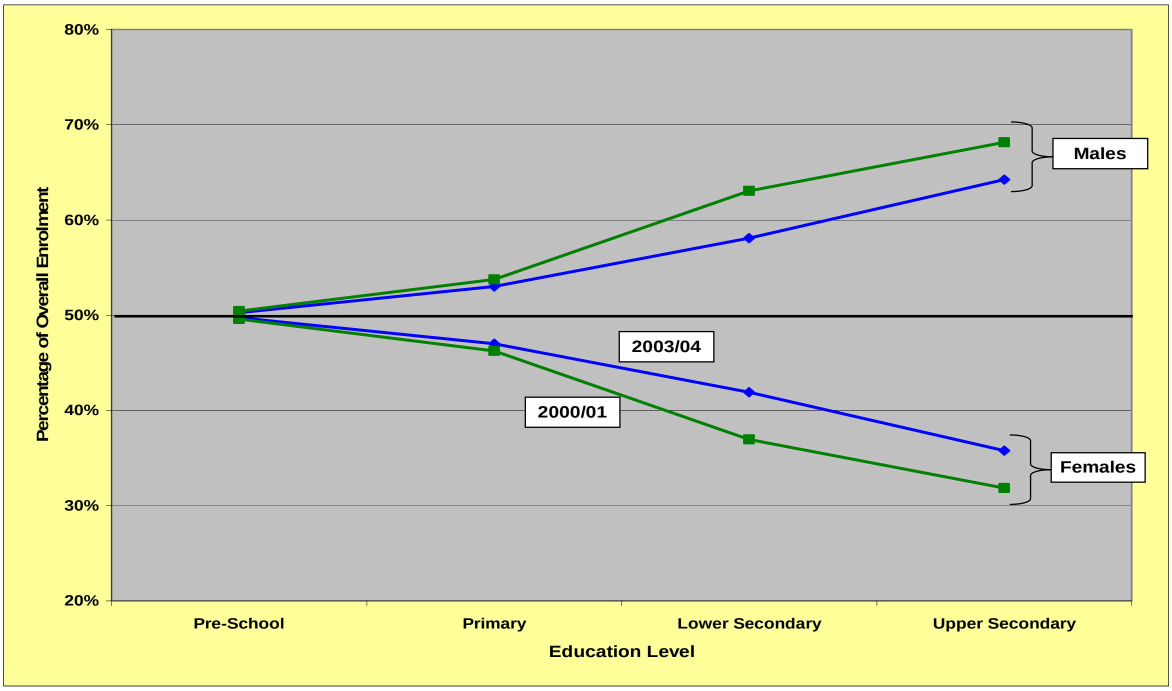

កំណើនសិស្សចូលរៀននៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ និងកំរិតក្រោយមធ្យមសិក្សាមានចំនួនតិចតួច។ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា ២០០៣-០៤ មានសិស្សចំនួន ២៥,០០០នាក់ ប៉ុណ្ណោះបានចូលរៀននៅថ្នាក់ទី១០ (៣៧% នៃចំនួនសរុប)។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយចំនួននេះបានកើន២២០% ធៀបនឹងចំនួន ៧,៦០០នាក់ ដែលបានចូលរៀនក្នុងឆ្នាំ២០០០-០១។ ការចូលរៀនសិស្សស្រីនៅថ្នាក់ទី១០-១២បានកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ពី៣២%ក្នុងឆ្នាំ២០០០-០១ ដល់៣៦%ក្នុងឆ្នាំ២០០៣-០៤។ ការចូលរៀនសិស្សស្រីនៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិមានចំនួនតិច ធ្វើអោយការចូលរៀននៅកំរិតឧត្តមសិក្សា និង TVET ក៏មានចំនួនតិចដែរ ដែលមានប្រហែល ២០-២៥% ប៉ុណ្ណោះ។

តារាងទី៨: គំលាតយេនឌ័រនៃអត្រាពិតនៃការសិក្សាទូទាំងប្រទេស- គ្រប់កំរិតថ្នាក់

	បឋមសិក្សា			មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ			មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ		
ឆ្នាំសិក្សា	ស្រី	ប្រុស	គំលាតយេនឌ័រ	ស្រី	ប្រុស	គំលាតយេនឌ័រ	ស្រី	ប្រុស	គំលាតយេនឌ័រ
២០០០	៨០.៧%	៨៦.៩%	៦.២	១៣.៧%	១៩.៥%	៥.៨	៥.៤%	១០.០%	៤.៥
២០០១	៨៤.២%	៨៩.៨%	៥.៧	១៦.៤%	២១.៤%	៥.១	៥.៤%	៩.៣%	៣.៨
២០០២	៨៨.៩%	៩៧.១%	៨.១	១៧.៩%	២២.០%	៤.១	៥.៦%	៨.៦%	៣.១
២០០៣	៨៨.៦%	៩១.៥%	២.៨	១៩.៨%	២២.៧%	២.៨	៦.៦%	៩.៦%	៣.០

ទោះបីជាមានការកែលំអយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាបានទទួលស្គាល់ថា ចាំបាច់ត្រូវមានយុទ្ធសាស្ត្រនានាបន្ថែមទៀត ដើម្បីបង្កើនការចូលរៀនរបស់នារីភេទនៅគ្រប់កំរិតនៃការអប់រំ។ នៅដើមឆ្នាំ២០០៣ ក្រសួងបានរៀបចំផែនការសកម្មភាពដំបូង តាមរយៈក្រុមការងារបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ។ ការលុបបំបាត់ការបង់វិភាគទានដើមឆ្នាំសិក្សា និងការបំប៉នសិស្សខ្សោយ បានធ្វើអោយអត្រាឡើងថ្នាក់សិស្សស្រីនៅថ្នាក់ទី៣-៩បានល្អជាបន្តបន្ទាប់។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះនឹងត្រូវអនុវត្តបន្តទៀត ដើម្បីកាត់បន្ថយគំលាតយេនឌ័រនៃអត្រាពិតនៃការសិក្សា ព្រមទាំងកម្មវិធីអប់រំសាធារណៈនានា ដើម្បីធានាអោយបានថា កុមារីអាយុ ៦ ឆ្នាំ បានចូលរៀននៅបឋមសិក្សា។

ផែនការសកម្មភាពសំរាប់ការងារយេនឌ័របានទទួលស្គាល់ផងដែរ នូវការកែលំអអត្រាឆ្លងភូមិសិក្សាពីថ្នាក់ទី៦-៧ ជាបន្ទាន់ផងដែរ។ ថ្វីត្បិតតែអត្រាបោះបង់ការសិក្សានៅថ្នាក់ទី៦ បានកាត់បន្ថយពី ១៦% មកនៅ ១១.៤% កាលពី ៤ឆ្នាំ កន្លងមកនេះក៏ដោយ ក៏នេះនៅតែជាកត្តាដ៏សំខាន់មួយដែលត្រូវដោះស្រាយ អំពីបញ្ហាចំនួនសិស្សស្រីចូលរៀនបានតិចនៅ មធ្យមសិក្សា និងក្រោយមធ្យមសិក្សា។ កម្មវិធីអាហារូបករណ៍សំរាប់សិស្សក្រីក្រនៅថ្នាក់ទី៧-៩ នឹងត្រូវបែងចែក ៦០% សំរាប់សិស្សស្រី ដោយត្រូវជ្រើសរើសនាពេលបញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់ទី៦។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា កំពុងរិះរក វិធានការថ្មីៗបន្ថែមទៀត ដើម្បីបង្កើនការចូលរៀនសិស្សស្រីនៅក្រោយថ្នាក់ទី៩ រួមមានការផ្តល់អាហារូបករណ៍ដល់ សិស្សក្រីក្រ និងសិស្សស្រីដែលរៀននៅថ្នាក់ទី១០-១២ និងសិក្សានៅថ្នាក់ក្រោយមធ្យមសិក្សា ព្រមទាំងការសាងសង់ អន្តេវាសិកដ្ឋានសំរាប់សិស្សស្រីនៅកំរិតឧត្តមសិក្សាផងដែរ។

យុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះមួយទៀតនោះគឺ ត្រូវបន្តពង្រីកកម្មវិធីផ្សេងៗរបស់ការងារអប់រំក្រៅប្រព័ន្ធ ដើម្បីអនុញ្ញាតអោយសិស្សបានចូលរៀនឡើងវិញនៅតាមភូមិសិក្សាផ្សេងៗ។ កម្មវិធីផ្សេងៗ បានផ្តល់ឱកាសដល់ស្ត្រីបានចូលរៀន ដោយបានបង្ហាញអោយឃើញថាមានសមាមាត្រខ្ពស់នៃការចូលរៀននៅក្នុងកម្មវិធីផ្សេងៗ ជាពិសេសកម្មវិធីអក្ខរកម្ម និងកម្មវិធីសមមូលនៅបឋមសិក្សា។ មធ្យោបាយផ្សេងទៀតនោះគឺ កម្មវិធីទាំងនេះនឹងផ្តល់ឱកាសជាលើកទី២ ដល់សិស្សបោះបង់ការសិក្សាអោយបានចូលរៀនឡើងវិញ និងបន្តទៅកំរិតបន្ទាប់ទៀត។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡានឹងខិតខំប្រឹងប្រែង ដើម្បីធ្វើអោយកម្មវិធីទាំងនេះមានផលប៉ះពាល់ប្រកបដោយសុទិដ្ឋិ។ ជាដំបូង ត្រូវធានាស្តង់ដាអោយមានប្រសិទ្ធភាព និងការទទួលស្គាល់សញ្ញាប័ត្រ។ ទី២ ត្រូវដោះស្រាយបញ្ហាវិសាលភាពនៃការទទួលស្គាល់សញ្ញាប័ត្រជាផ្លូវការនៃកម្មវិធីអក្ខរកម្ម ដែលជាជំហានសំរាប់ឈានទៅបន្តការសិក្សាតទៅទៀត។ ទី៣ ត្រូវពិនិត្យមើលវិសាលភាពនៃការពង្រីកកម្មវិធីសមមូលនៅមធ្យមសិក្សា ដែលជាវិធានការរយៈពេលមធ្យមមួយ ដើម្បីជំរុញការចូលរៀនរបស់សិស្សស្រី។

រូបភាពទី ១០ : គំលាតយេនឌ័រនៃបុគ្គលិកអប់រំ

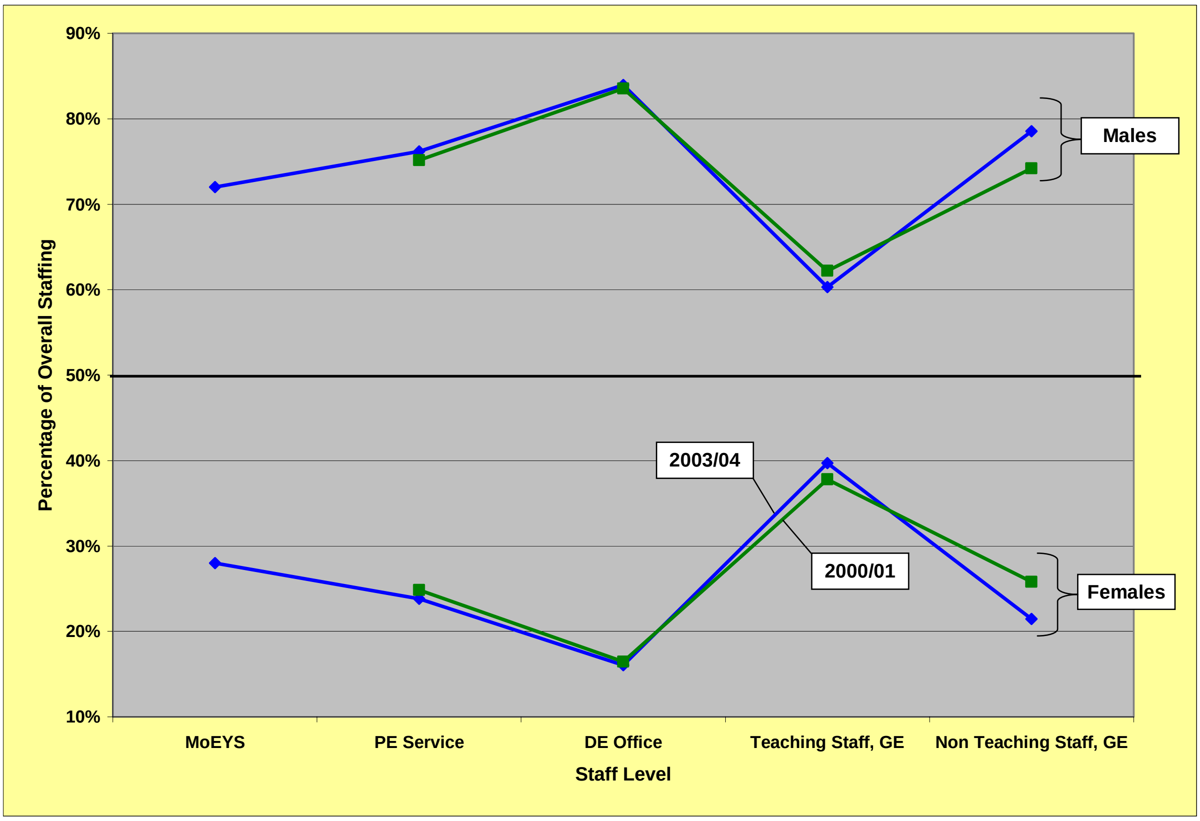

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាយល់ឃើញថា ការបង្កើនចំនួនអ្នកគ្រប់គ្រង និងគ្រូបង្រៀនជានារីភេទ អាចធ្វើអោយមានផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានលើផ្នែកសមធម៌យេនឌ័រនៅគ្រប់កំរិតអប់រំ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ដោយសារកត្តាកំរិតវប្បធម៌ គ្រូបង្រៀនជានារីមានប្រហែល៤0% នៃបុគ្គលិកបង្រៀននៅបឋមសិក្សា ប៉ុន្តែនៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ អត្រានេះមានតែ ២២%។ សមាមាត្រនារីនៅក្នុងគ្រឹះស្ថានក្រោយមធ្យមសិក្សាមានចន្លោះពី ១0% ទៅ ៣0%។ នារីភេទមានចំនួន

តិចនៅក្នុងមុខតំណែងការងារគ្រប់គ្រង និងរដ្ឋបាល ជាពិសេសនៅតាមការិយាល័យស្រុក-ខ័ណ្ឌ (មុខតំណែងសំខាន់បំផុតសំរាប់ធ្វើវិមជ្ឈការ) ដែលមានត្រឹមតែ ១៦% នៃបុគ្គលិកសរុប តួលេខនេះឡើងឃើតដោយវាត្រូវចំណុះកត្តាមួយចំនួន។ ជាជំហានដំបូង គោលនយោបាយក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា គឺត្រូវបង្កើនចំនួនបុគ្គលិកបង្រៀនជានារីភេទតាមមធ្យោបាយជាច្រើន។ តាមរយៈក្រុមការងារបញ្ជ្រាបយេនឌ័រ ក្រសួងនឹងធ្វើការពិនិត្យពិច្ច័យលើយុទ្ធសាស្ត្រនានាបន្ថែមទៀត ដើម្បីកែលំអឱកាសសំរាប់សិស្សនារី និងបុគ្គលិកជាស្ត្រីភេទនៅគ្រប់កំរិតទាំងអស់។

៦.២.២ ការរីកចំរើន និងផលប៉ះពាល់លើជនជាតិភាគតិច

ការកែលំអការទទួលសេវាអប់រំដែលមានគុណភាពខ្ពស់ប្រកបដោយសមធម៌ នៅតំបន់ជនជាតិភាគតិច នៅតែជាសមាសភាគដ៏សំខាន់មួយ នៃការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រវិស័យអប់រំ និងកម្មវិធីគាំទ្រវិស័យអប់រំ។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡាបានទទួលស្គាល់ថា យុទ្ធសាស្ត្រ និងកម្មវិធីរួមនៃ ESP/ESSP នឹងអាចដោះស្រាយបញ្ហាពាក់ព័ន្ធទាំងនេះបានខ្លះដែរ ជាមួយនឹងអន្តរាគមន៍ដែលយើងបានកំណត់។ យុទ្ធសាស្ត្រនេះមានផលប៉ះពាល់ជាវិជ្ជមានដល់កុមារនៅឃុំក្រីក្រ តំបន់ដាច់ស្រយាល និង ជនជាតិភាគតិច។ បន្ទាប់ពីបានអនុវត្តគំរូសាកល្បង ក្នុងខេត្ត-ក្រុងចំនួន៥ ដែលមានស្រុកចំនួន៦ ភូមិចំនួន១៧ ក្រុមចំនួន២៤ មាតាចំនួន៣៧២នាក់ កុមារសរុបចំនួន៥៦០នាក់ កុមារីចំនួន៣៨៣នាក់ ក្នុងនោះកុមារអាយុ៥ឆ្នាំមានចំនួន២៧២នាក់ស្មើនឹង៤៨% រួចមក កុមារមានការប្រែប្រួល ទាំងសុខភាព បញ្ញា ស្មារតី ទំនាក់ទំនងសង្គម និងជាពិសេសផ្នែកភាសា បង្កលក្ខណៈល្អដល់កុមារជនជាតិភាគតិចបានចូលរៀននៅសាលាបឋមសិក្សាតាមអាយុកំណត់។ ក្នុងតំបន់ជនជាតិភាគតិចដូចជា នៅខេត្តស្ទឹងត្រែងការចូលរៀននៅបឋមសិក្សាបានកើនឡើង ៦% និងនៅខេត្តរតនគីរីកើនឡើង១៦% ក្នុងឆ្នាំ២០០៣-០៤នេះ។ ក្នុងឆ្នាំសិក្សាកន្លងមក នៅខេត្តព្រះវិហារចំនួនសិស្សចុះឈ្មោះចូលរៀនសរុបនៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមានការកើនឡើង ២៧.៥% និងនៅខេត្តមណ្ឌលគីរី ៣៧%។ នៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិការចូលរៀនរបស់សិស្សស្រីបានកើនលើស សិស្សប្រុស។

ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ អត្រារួមនៃការសិក្សា និងអត្រារួមចូលរៀនថ្មីនៅខេត្តទាំងនេះ មិនទាន់សំរេចបានតាមចំណុចដៅនៅឡើយទេ បើធៀបនឹងចំណុចដៅថ្នាក់ជាតិ (សូមមើលតារាង ៩)។ ឧទាហរណ៍ នៅខេត្តរតនគីរី អត្រាពិតនៃការសិក្សានៅបឋមសិក្សាមានត្រឹមតែ៥៤.៣%ប៉ុណ្ណោះ និងខេត្តមណ្ឌលគីរីមាន៧៤.៤% ក្នុងចំណោមខេត្តដែលមានអត្រាទាបជាងគេបំផុត។ នៅឆ្នាំសិក្សា២០០២-០៣ អត្រាពិតចូលរៀនថ្មីក៏មានកំរិតទាបផងដែរ អាស្រ័យដោយសិស្សចូលរៀនមិនតាមអាយុកំណត់ និងកំណត់តំរូវការនៃការសិក្សាមិនបានច្បាស់លាស់។ ដោយហេតុនេះហើយដែលតំរូវអោយដាក់ចេញនូវយុទ្ធសាស្ត្រជាក់លាក់នានា ដើម្បីដោះស្រាយការលំបាកក្នុងការចូលរៀននៅតំបន់ជនជាតិភាគតិច(ដូចជា កម្មវិធីអប់រំកុមារតូច កម្មវិធីសិក្សាពីរភាសា អាហារូបករណ៍ ការបណ្តុះបណ្តាលគ្រូជនជាតិភាគតិច និងកម្មវិធីផ្សេងៗទៀត)។

តារាង ៩ : អាំងឌីកាទ័រសំខាន់ៗ សំរាប់ខេត្តជនជាតិភាគតិច ២០០៣-០៤ នៅបឋមសិក្សា

	អត្រាពិតចូលរៀនថ្មី			អត្រាពិតនៃការសិក្សា					
ខេត្ត	ស្រី	សរុប	គំលាត Gender	ស្រី	សរុប	គំលាត Gender	ផលធៀបសិស្ស-ថ្នាក់ ១-៦	ផលធៀប សិស្ស-បន្ទប់	ផលធៀប សិស្ស-គ្រូ
មណ្ឌលគីរី	50.7%	55.4%	8.9	65.9%	74.4%	17.0	34	47	40
ព្រះវិហារ	66.5%	66.3%	-0.4	81.9%	82.6%	1.4	38	59	41
រតនគីរី	35.5%	40.1%	9.0	46.4%	54.3%	15.2	36	46	52
ស្ទឹងត្រែង	75.1%	77.7%	5.1	85.6%	88.4%	5.9	33	51	36
ថ្នាក់ជាតិ	*77.4%*	*78.7%*	*2.5*	*88.6%*	*90.1%*	*2.8*	*45*	*67*	*45*

នៅតំបន់ជនជាតិភាគតិច ពុំទាន់មានសេវាអប់រំមធ្យមសិក្សាគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេ។ អត្រាពិតនៃការសិក្សានៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិក្នុងខេត្តចំនួន ៤ នៅមានកំរិតទាប គឺក្រោម ១០% បើធៀបនឹងអត្រាថ្នាក់ជាតិមាន ២១%។ ដូចគ្នានេះដែរ នៅមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ អត្រាពិតនៃការសិក្សាមានកំរិតទាបធៀបនឹងអត្រាជាមធ្យមថ្នាក់ជាតិ ៨%។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ការចុះឈ្មោះចូលរៀននៅមធ្យមសិក្សាក្នុងតំបន់ជនជាតិភាគតិចកំពុងកើនឡើងយ៉ាងលឿន ពីបន្ទាត់គោលទាបបំផុតនៃចំណុចដៅអប់រំ។ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០៣-០៤ ក្រសួងបានបន្តអនុវត្តវិធានការជាក់លាក់ចំនួនពីរ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ តាមរយៈការផ្តល់សម្ភាររូបវ័ន្តសំរាប់សាលាមធ្យមសិក្សា និង ផ្តល់អាហារូបករណ៍ ឬការលើកទឹកចិត្តសំរាប់សិស្សជនជាតិភាគតិច។

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ក៏កំពុងរិះរកអន្តរាគមន៍បន្ថែមទៀត ដើម្បីកែលំអការអប់រំនៅតំបន់ជនជាតិភាគតិច ។ យុទ្ធសាស្ត្រមួយចំនួន នឹងប្រើប្រាស់បេទពិសោធន៍ដែលទទួលបានពីកម្មវិធីសាកល្បងលើការងារអក្ខរកម្ម ការអប់រំផ្អែកលើសហគមន៍ កម្មវិធីសិក្សាពីរភាសា និងការអភិវឌ្ឍបុគ្គលិក។ នៅឆ្នាំសិក្សា២០០៤-០៥ ក្រសួងមានបំណង ពង្រីងរាល់អន្តរាគមន៍ជាក់លាក់នៅតំបន់ជនជាតិភាគតិច ដូចជាវិធានការបណ្តុះបណ្តាលនិងវិក្រឹតការគ្រូបង្រៀននៅបឋមសិក្សា និងមធ្យមសិក្សា ព្រមទាំងពង្រីកកម្មវិធីសិក្សាពីរភាសានៅថ្នាក់ដំបូងនៃបឋមសិក្សា ។

បន្ថែមពីនេះទៀត ក្រសួងកំពុងដោះស្រាយបញ្ហាសាលារៀនមានមិនគ្រប់កំរិតថ្នាក់ជាច្រើននៅក្នុងខេត្តទាំងនេះ។ ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០៣-០៤ សាលាបឋមសិក្សាមានមិនគ្រប់កំរិតថ្នាក់មានចំនួន ៣៣២ សាលា(ស្មើនឹង៧៤%) ក្នុងចំណោមសាលាមិនគ្រប់កំរិតសរុប៤៤៨សាលា។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាកំពុងពិចារណាលើយុទ្ធសាស្ត្រ ពង្រីកការលើកទឹកចិត្តអភិវឌ្ឍន៍ស្ថាប័នអោយដល់សាលារៀនទាំងអស់នេះ ស្របគ្នានឹងការដោះស្រាយឥទ្ធិពលវប្បធម៌របស់ខេត្តទាំងនេះ។ គោលដៅរួម គឺត្រូវអភិវឌ្ឍគ្រឹះស្ថានសិក្សាប្រកបដោយចីរភាព ដែលអាចផ្តល់សេវាអប់រំមានលក្ខណៈសមស្រប និងការចំណាយមានប្រសិទ្ធភាព ។

៦.៣ ការអប់រំនៅតំបន់ដាច់ស្រយាល និង តំបន់ព្រំដែន : ការរីកចំរើន និង ផលប៉ះពាល់

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡាបានធ្វើការវិភាគយុទ្ធសាស្ត្រលើបញ្ហាដែលពាក់ព័ន្ធដល់ការកែលំអសេវាអប់រំនៅតំបន់ដាច់ស្រយាល និងតំបន់ព្រំដែន ក៏ដូចជាបញ្ហាសាលារៀនខ្នាតតូច និងសាលារៀនមានមិនគ្រប់កំរិតថ្នាក់។ ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាកំពុងអនុវត្តវិធានការមួយចំនួន ដើម្បីកែលំអសេវាអប់រំនៅតំបន់ និងសាលារៀនជួបការលំបាក តាមរយៈគំនិតផ្តួចផ្តើមផ្សេងៗដូចជា ការបង្រៀនពីរវេន ការបង្រៀនថ្នាក់គួប និងការផ្តល់ប្រាក់លើកទឹកចិត្តគ្រូនៅតំបន់ដាច់ស្រយាល។ ប៉ុន្មានឆ្នាំកន្លងមកនេះ ក្រសួងបានធ្វើការពិនិត្យឡើងវិញ នូវវិសាលភាពក្នុងការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រលើកទឹកចិត្តសិស្ស និងគ្រូបង្រៀន។

ក្នុងឆ្នាំសិក្សា២០០២-០៣ ជាដំណាក់ការដំបូងនៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែលំអប្រសិទ្ធភាពសេវាអប់រំ ដោយបានផ្តល់ប្រាក់លើកទឹកចិត្តដើម្បីពង្រាយបុគ្គលិកតាមការកំណត់ទុក។ ការផ្តល់ថវិកាសរុបនៅឆ្នាំដំបូងមានចំនួន ១០ពាន់លានរៀលស្មើនឹង (US$ 2.5 million)។ ក្នុងឆ្នាំ២០០៣ លក្ខណៈសំខាន់ៗនៃកម្មវិធីពង្រាយគ្រូឡើងវិញមានដូចជា ក) គ្រូចំនួន ១,៤៤៧ នាក់ត្រូវបានពង្រាយទៅកាន់កន្លែងការងារថ្មី នៅក្នុងនិងក្រៅឃុំ-សង្កាត់របស់ខ្លួន ខ) គ្រូចំនួន ១៥,២៨៦នាក់ បានទទួលប្រាក់ឧបត្ថម្ភសំរាប់បំពេញការងារនៅតំបន់ជួបការលំបាក និងតំបន់ដាច់ស្រយាល ដើម្បីធានាអោយការពង្រាយគ្រូមានសមធម៌ និងការរក្សាបុគ្គលិកដែលមានគុណភាពខ្ពស់ អោយនៅបំរើការទីនោះបានយូរអង្វែង ។ មេរៀនបទពិសោធន៍សំខាន់ៗមានសង្ខេបជូនដូចខាងក្រោម :

- ថ្វីបើឧបត្ថម្ភតែ១លើកលើការពង្រាយគ្រូឡើងវិញម្នាក់ អស់ទឹកប្រាក់ប្រមាណពី ៣០០,០០០រៀល ទៅ ១.៥លានរៀល (US$75–377) ប្រាក់នេះនៅមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់សំរាប់ធានាដល់ការពង្រាយបុគ្គលិកឡើងវិញបានឡើយ ។ គេនៅមានការលំបាកផ្សេងៗទៀត ក្រោយពេលពង្រាយរួចហើយ។
- ជាមួយនឹងកម្មវិធីតាំងទីលំនៅថ្មី យើងនៅមានបញ្ហាមួយចំនួនចំពោះកំរិត និងប្រភេទនៃការផ្តល់ប្រាក់រង្វាន់លើកទឹកចិត្តដែលអាចជំរុញអោយបុគ្គលិកនិងគ្រួសាររបស់គេអាចតាំងទីលំនៅនៅតំបន់ថ្មីបាន ព្រោះថាពួកគេរស់នៅបែកពីគ្រួសារ បញ្ហារកដីផលិតស្បៀង បញ្ហារកប្រាក់ចំណូល និងពុំមានលទ្ធភាពរកលំនៅដ្ឋាននៅតំបន់ថ្មីបាន ។
- ការពង្រាយគ្រូចេញថ្មីអោយទៅបំរើការនៅសាលារៀនដែលខ្វះគ្រូក្នុងតំបន់ដាច់ស្រយាល និងតំបន់ជួបការលំបាក អាចដំណើរការកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ប្រសិនបើឧបសគ្គនៃការតាំងទីលំនៅថ្មីនេះត្រូវបានកាត់បន្ថយ ។

មេរៀនបទពិសោធន៍ទាំងនេះត្រូវបានពិនិត្យឡើងវិញ នៅក្នុងផ្នែកមួយនៃកំណែលំអយុទ្ធសាស្ត្រពង្រាយបុគ្គលិកឡើងវិញរបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា សំរាប់ឆ្នាំ ២០០៤ តទៅ ។

សភាពធ្ងន់ធ្ងររបស់សាលារៀនមានមិនគ្រប់កំរិតថ្នាក់ នៅតាមឃុំ-សង្កាត់ជាប់ព្រំដែនអាចមានផលវិបាកច្រើន។ ទី១ បង្កើនអត្រាបោះបង់ការសិក្សានៅបឋមសិក្សា និងបង្កើនចំនួនយុវជននៅក្រៅសាលា។ ទី២ ធ្វើអោយអត្រាឆ្លងភូមិ

សិក្សាទៅមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិថយចុះ និងកាត់បន្ថយចំនួនសិស្ស ដែលត្រូវការសំរាប់ការសិក្សានៅមធ្យមសិក្សា។ ការចូលរៀននៅមធ្យមសិក្សានៅតំបន់ជាប់ព្រំដែនកាន់តែថយចុះ ដោយសារលទ្ធភាពភាពផ្តល់សម្ភាររូបវន្តសំរាប់សាលាមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិនិងទុតិយភូមិនៅមានកំរិត។ ស្រុកនៅជាប់ព្រំដែនចំនួន១២ ពុំមានសម្ភាររូបវន្តសាលាមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិស្មើនឹង២០% នៃចំនួនសរុប បើធៀបនឹងស្រុកមិនជាប់ព្រំដែនមានតែ៨%។ ស្រុកនៅជាប់ព្រំដែន ដែលពុំមានសាលាមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិមានប្រមាណ ៤៧% ហើយ ស្រុកមិនជាប់ព្រំដែនមានប្រមាណ ២៥%។

ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡាត្រូវមានការខិតខំដោយឡែកមួយទៀត ចំពោះការងារគ្រប់គ្រង និងការផ្តល់សេវាអប់រំនៅតំបន់ដាច់ស្រយាល និងតំបន់ព្រំដែន។ ជាជំហានដំបូង ត្រូវមានវិធានការកែលំអការគ្រប់គ្រងធនធានដែលមានស្រាប់ (ដូចជា ការធានាផ្តល់សៀវភៅសិក្សាអោយទាន់ពេលវេលា ការអភិវឌ្ឍគ្រូនៅនឹងកន្លែង) និង ពង្រឹងសហប្រតិបត្តិការរវាងស្រុក និងសាលារៀននៅដាច់ស្រយាល។ យុទ្ធសាស្ត្ររបស់ក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា សំរាប់តំបន់ដាច់ស្រយាល និងតំបន់ព្រំដែន នឹងត្រូវអនុវត្តចាប់ពីឆ្នាំ២០០៤ តទៅ ហើយផ្តោតលើបញ្ហាដែលបានកំណត់ ។